

1927

G O S P O D A R

Št. 26

Gospodar
ob koncu leta.

Vsak umen kmečki gospodar bo ob koncu gospodarskega leta pregledal svoje delovanje v tej dobi in proučil dosežene uspehe in neuspehe. Iz njih se bo učil, kako bi bilo bolje gospodariti v bodoče, da bo njegovo gospodarstvo imelo več koristi od tega. Pri proučevanju gospodarskega obračuna bo premostril vsako panogo posebej in skušal ugotoviti vzroke, ki so vplivali na boljše ali slabši učinek posameznih ukrepov, da si zamore na podlagi teh ustvariti jasnejše smernice svojega bodočega upravljanja posestva.

Najprej bo pregledal v hlevu svojo živino. Opazil bo, da je v minulem letu premalo dobil za prodane vole, ker so bili premršavi. Tudi krave mu niso dajale toliko mleka, kolikor bi lahko. Krivo je bilo pomanjkanje krme in še ta ni bila vsa dobra. Stanje živine je v splošnem slabo in proti pomladi mu bo huda predla glede krme. Živine ima v hlevu dovolj, toda večinoma je slaba. Treba bo v bodoče izločiti slabše komade, obdržati si samo dobre glave, te pa tečno krmiti. Dobra živinoreja ne zavisi od števila glav, ki jih ima kateri gospodar v hlevu, ampak od kakovosti in od koristi, ki mu jih te donajajo. Tudi bo treba travnike izboljšati, osušiti, gnojiti jih z domačim gnojem, s kompostom in gnojnico in tudi z umetnimi gnojili. Za zimo bo treba nekaj več krmske pese posaditi, da bodo imele krave več mleka in da bo tudi mlada živina bolje uspevala. Hlev bo treba popraviti in očistiti, okna povečati in ga držati suhega.

Kaj pa na dvorišču? Gnojišče še ni v redu. Gnojnica se odteka v cestni jarek. Kokoši razmetavajo gnoj po dvorišču. To ni samo škoda za gospodarstvo, ker gre toliko redilnih snovi iz gnoja in gnojnice v zgubo, ampak to napravi na vsakega tujca, ki pride v hišo, najslabši utis. Tu bo torej treba v bodočem letu nekaj ukreniti.

Tudi v svinjaku ni vse v redu. Prašiči ležijo v mrzlem blatu do kolen in potem se ni čuditi, če stare prašiče bolijo noge, mladi pa postajajo sajasti in hromotni ter ginejo eden za drugim. Niti dobra krma ne zaleže dovolj pri tako slabo držanih živalih. Manjka jim tudi svetlobe in zraka. V tem oziru bo treba svinjake preurediti ter napraviti še posebno tekalnišče za prašiče, da bodo lahko vsak dan nekoliko na svežem zraku.

V skednju, kašči, v srambah, v kozolcih in pri drugih gospodarskih poslopih je marsikje še kaj popraviti, kar dela škodo gospodarstvu.

Kako je pa gospodaril na polju in travnikih? Tudi tu je opaziti marsikako pomanjkljivost. Na njivah je sicer zemlje dovolj, toda s starim plugom ni mogoče globlje orati in povečati rodovitno zemeljsko plast. Pri oranju s starim dre-

vesom trpi tudi živina in orači. Treba bo kupiti moderen Sakov plug, ki gre lahko in tako globoko, kolikor ga naravnam, in mi zemljo izrstno obrača in drobi. Pri žitu ni bilo dovolj pridelka, ker je bilo premalo hlevskega gnoja. Sosed je imel krasna žita, ker jim je gnojil z različnimi umetnimi gnojili. Ajda je bila slaba, ker ni dobila superfosfata ali kalijeve soli, in pesa bi lahko bila mnogo lepša, da je bila pognojena s čilskim solitrom in pa kalijevo soljo. Sploh je tukaj na polju opaziti, da bi bili pridelki mnogo večji, če bi se njive bolje obdelale in močnejše gnojile.

Kaj pa pravi sadovnjak: Tudi ta ni letos zadovoljil gospodarja. Sadja je bilo sicer precej in drevesih, toda kaj ko je bilo drobekeno in črvivo. Že pet let niso bila sadna drevesa obrezana in očiščena, tako da izgledajo kakor gošča. — Gnoja in gnojnice niso videla bogve od kdaj že ne. Da so bila jabolka črviva, je bilo pa to vzrok, ker ni lani pozimi oziroma zgodaj spomladi škropil z arborinom proti pedicu in drugim mrčesom. Sosed, ki je to storil, je imel krasno letno sadja, ki mu je vrgla lepe tisočake.

Vinograd je letos slabo obrodil. Bila je res slaba letina povsod. Toda kako to, da je sosed vendarle imel znatno lepše in več grozdja nego jaz? Njegove trte so bile jeseni mnogo krepkejše razvite in z zdravim lesom in listjem, medtem, ko se je mojim videlo, da so znatno slabše. Sosed jih je pač bolj skrbno obdeloval, jim močno gnojil, večkrat okopaval in oplel, škropil jih in žveplal ter na ta način zboljšal letino že za prihodnje leto. Ker ni imel dovolj gnoja, je pognojil trte z umetnimi gnojili in sicer s Tomasovo žindro, kalijevo soljo in čilskim solitrom. S tem si je okreplil svoje trte za par let v naprej...

V tem smislu bi moral vsak kmečki gospodar koncem leta pretresti svoje gospodarstvo in si obenem napraviti načrt za delo v prihodnjem letu. Marsikatero točko mu bo preiskati in ugotoviti vzrok neuspeha. Če bo upošteval nauke, ki mu jih nudi taka kmečka generalna spoved, bo dosegel v bodoče gotovo boljše uspehe v svojem gospodarstvu.

Dobrovski kmet:

O novem in starem
načinu poljedelstva.

Da je kmetijski stan izmed vseh drugih stanov najlepši, najprirodnejši in za obstanek človeštva najvažnejši, da daje vsakomur, kdor se z njim bavi, veliko telesnega in duševnega razvedrila, o tem ni potrebno podrobneje razpravljati. Zato vidimo po deželi širom naše kraljevine toliko lepo urejenih in marljivo obdelanih poljskih kultur z mičnimi vasicami in lepo praktično urejenimi posameznimi kmetijskimi domovi.

Vsa ta lepo urejena in z vso skrbjo obdelana polja ne zastajajo, kar se racionalnega kmetovanja tiče, prav nič za naprednejšim kmetovalci drugih dežel, katerih pri-

rodne prilike so večinoma ugodnejše od naših slovenskih. In to je tisto, na kar more biti slovenski kmetovalec pred svetom ponosen. Da pa je dosegel do danes tako lepe uspehe, se imamo zahvaliti različnim kmetijskim korporacijam, posebno pa delavnemu predvojnemu deželnemu odboru, ki se je z vso energijo zavzel za gospodarsko povzdigo podeželja. Vsi ti hvalevredni uspehi pa bi bili malenkostni, če bi v resnici bil naš kmet tak, kot ga, žal, še danes smatrajo v gotovih krogih: starokopiten in nazadnjaški. Tako soditi more le človek, ki ima od mladosti odtujeno duševnost, ki opazuje kmeta le površno, zato so tudi sodbe tako malenkostne, površne in nestrokovnjaško. Glavni vzrok, da našega kmeta sodijo napačno, tiči v tem, ker ne obdeluje svojega polja na široko, ne rabi v ta namen prirejenih strojev, kakor se to godi po drugih, toliko hvaljenih naprednejših državah, kjer so prirodne prilike uveljavile vrstno obdelovanje zemlje.

Pa oglejmo si stvar nekoliko od bliže. Sam sem preizkušal in proučil vse, o čimer sem tudi sam preje sodil strokovnjaško. Preoral sem njive iz krajev na široko in sem se lotil globokejšega obdelovanja 18—20 cm globočine. Preoral sem takoj po vojni nad polovico njiv, si nabavil okopalni plug ter pričel saditi v vrsto vse okopavine. To sem storil iz potrebe, ker sem bil ob domače delavne ljudi, poslani pa so bili vedno bolj dragi. Pa vključ temu, da sem zemljo že več let preje pripravil na to z globokejšim obratovanjem krajev v jeseni, je prišlo pri oranju na široko še vedno preveč mrtvice na površje, kar je množino pridelka pri žitu za več let znatno poslabšalo.

Zelo zadovoljiv pa je bil uspeh pri okopavinah, zlasti pri krompirju, katerega sem takoj v novem letu pridelal skoro za tretjino več, kakor bi ga pridelal pri obdelovanju na kraje, dasi je bila njiva zelo površno obdelana, ker sem bil šele začetnik v obdelovanju s okopalnikom. V drugem letu je pričelo že par drugih za napredek vnetih gospodarjev orati na široko in saditi okopavine v vrste. Uspeh je bil tudi pri njih zadovoljiv, posebno še radi suhih let, ki so nastopila po vojni. Tega načina obdelave se držimo še danes, kljub temu, da so nastopila mokra leta, ker je komodnejši, hitro izpeljiv v obdelavi in mnogo cenejši, medtem ko je sadenje na kraje zamudno in obdelovanje naporno.

Domneval sem, da smo s tem storili Bg zna kako zaslužno delo za napredek poljedelstva. Danes, po sedmih letih vrstnega obdelovanja in opazovanja, sem prišel do sledečega zaključka: 1. Novega načina obdelovanja polja bi se bilo oprijeti povsod tam, kjer se podnebne razmere prilagajo poljskim dotičnega okraja (veliko padavin — prodirna zemlja ali nagnjena, hitreje odtekajoča zemljišča). 2. Povsod tam, kjer ni pri rokah ali so v gospodarstvu predrage delovne moči. Torej pri mladih posestnikih, ki so navezani na tuje delovne moči, kateri posedujejo toliko polja, da ne morejo istega intenzivno obdelati. To pa le v krajih, kjer dobro oborožene poljske okopavine in se iste v večjem obsegu pridelujejo kakor: krompir, ko-

ruza, pesa itd. Pri zadnjih dveh je prvo okopanje izvršiti raje na roko, posebno če ni zemlja čista in drobljiva, a okopalnik temu delu primerno preurejen. Skrbeti je treba za jesensko praho, spomladi pa orati, preden se ruša zaraste, ker bi sicer bilo delo z okopalnikom otežkočeno. Tudi odtok na koncu njive mora biti zadosten, da se zemlja po dežju hitro osuši, ker dela se uspešno le tedaj, ko živina zemlje ne stlači. Setev ajde po žito se na široko obnese dobro. Slabši pa je pridelek repe, kakor je tudi delo manj priročno in zamudneje nego pri setvi na kraje. To pa velja le tam, kjer vsled deževja močno raste plevel, s katerim se polnijo ob plečvi razori.

Prednost oranja na štiribrazdne kraje bi bila upoštevanja vredna povsod tam, kjer je spodnja plast zemlje malo ali neprodorna, dosti cenenih delavnih moči; torej pri možnosti intenzivnega obdelovanja. Prednost takemu oranju dajejo stoletne izkušnje naših dedov. Te so sledeče: v krajih, kjer imamo zemljo težje prodirno ali neprodorno in namorsko podnebje (veliko padavin), je odtok vode hitrejši, zato se zemlja hitreje osuši, pri delu ostane rahla, ker se ne stlači na površju, kar je za dostop zraka in razvoj korenin posebne važnosti. Gnoj se podorava rastlinam ugodneje, ker pride vsa množina gnoja v sredino kraja, kamor morejo doseči korenine vseh sadežev, ki rastejo na kraju. Iz sredine starega kraja pa se pri oranju obrnejo brazde tako, da pride starejši že razkrojeni hlevski gnoj (humus), ki je vrlo važen za hitro rast mladih rastlinic, na površino. Zato žito pri dobrem gospodarstvu tudi za razorom dobro uspeva. Sploh so sadeži na štiri brazdnih krajih, kjer je zemlja težje prodirna, a nasprotno mnogo padavin, bolj sigurni, kar so potrdile in uveljavile stoletne izkušnje naših dedov. Zato tako obdelovanje naši gospodarji, ki obdelujejo s svojo lastno družino intenzivno svoja polja, ne bodo radi opustili, ker v intenzivnem ročnem obdelovanju je v najslabšem slučaju pridelek siguren vsaj lastni družini.

Našemu kmetu ni bilo nekdanj, kakor tudi ni danes poslano z rožicami. Ni pa vzrok temu ta, ker je neuk v svoji stroki in nazadnjaški, ampak pravi vzrok leži pač v tem, ker kmetu primanjkuje vsled slabega ustroja osnovno ponavljalnih ozir. nadaljevalnih šol tiste splošne življenske naobrazbe, ki bi mu služila v borbi za njegov težko pridobljeni kruh. Iz tega vzroka se drži le takega načina gospodarstva, ki mu istega zasigura, ker le tako more biti siguren trdnemu obstanku v današnjih težkih gospodarskih časih. Zato je in bo odklanjal vsako komoditeto ali novotarijo, ki se priporoča po raznih tujerodnih receptih, ki so se že nešteto krat izkazale za naše razmere neprimerni, četudi so se strokovnjaško toliko priporočali. To pa ne znači, da je kmet nazadnjaški, če je iz teh in zgoraj navedenih vzrokov pri vsaki spremembi v gospodarstvu skrajno previden.

Res je, da bi se sedanji način poljedelstva dal tu pa tam znatno izpopolniti s primernejšim obdelovanjem, gnojenjem in kolo-barjenjem, ako se bodo merodajni krogi ozirali na težko finančno stanje našega poljedelca in bodo po vzgledu predvojnega deželnega odbora dali v ta namen potrebni kredit kmetijskim podružnicam in tudi posameznikom,

Budilke in zlatino
kupite najceneje pri urarju
L. Vilhar, Ljubljana,
Sv. Petra c. 36 (pri Zmajskem mostu).

ki bi si pridobili zaslug za izpopolnitev poljedelstva v dotičnem okraju. V ta namen bi vrlo dobro služila krajevna zasebna vzorna posestva, ki bi po navodilih okrajnih ekonomov imela nalogo, preizkušati, kateri način obdelave je za dotični okraj in razmere najbolj priporočljiv.

Želeti pa bi bilo, da bi tu šla davčna oblast posameznim posestnikom v slučaju cškodovanja po moči na roke, da se ne bi prakticiralo tako, kot se je godilo v naši občini, ko smo bili obdavnjeni skozi vsa zadnja leta po tistem letu, ko smo imeli vsled suše izvanredno ugodno letino, med tem, ko se zadnja mokra leta pridelek ni obnesel tako povoljno.

To pa leži v nas samih: **Bodimo pošteni, a ne škodoželjni — davčni ova-duhi.**

Anton Janša, absolvent kmet. šole:

Pomislek na članek:

Novodobnost in naša kmetija.

Pisec že v uvodu svojega članka poseveča vso snov predvsem absolventom kmetijskih šol.

Ne morem zanikati njegove sodbe, kako da se novodobnost v nekaterih slučajih radi pomanjkljive strokovne izobrazbe kruto maščuje. Vendar pa pisec, kakor je razvidno iz njegovega članka, nima niti pojma, koliko strokovne izobrazbe in koliko temeljitega znanja si pridobijo kmetiški sinovi na kmetijski šoli.

Pisec v svojem članku v kratkem besedilu pretrese obširno gospodarsko snov v posameznih panogah kmetijstva. Vendar pa njegov članek niti oddaleč ne dosega one vsebine specialnih panog kmetijstva, ki jo strokovni učitelji prav temeljito in podrobno razlagajo kmetskim sinovom. Da bi pa absolvent kmetijske šole niti ne poznal vrste umetnega gnoja ter njegovega delovanja in učinkovitosti v zemlji pri posameznih rastlinah in bi tako rekoč mislil, da je samo ena vrsta umetnih gnojil, ki se uporablja kot hlevski gnoj, potem bi bilo pač najboljšo, da bi se vse kmetijske šole ukinitile, ker bi bila v tem slučaju država, kakor tudi kmetski stan na boljšem.

Po mojem mnenju danes še skoro vsak starokopitni hribovski kmet ve, da je umetnih gnojil več vrst in da se ne upotrebljava kakor hlevski gnoj. Zatorej svetujem, da pisec v prihodnje poseveča svoje članke onim kmetskim sinovom, ki niso imeli prilike pridobiti si strokovne izobrazbe v šoli. Omenjeno naj pa tudi bo, da se tudi med dobrim zrnem dobi seme, ki ne obrodi sadu in da se tudi najbolj spreten hribovazec lahko ponesreči ter pade v globino.

Pravo gospodinjsko milo

je naše milo »GAZELA«. Zakaj? Zato, ker je sestavljeno iz takih snovi, ki ne kvarijo perila, ampak ga res temeljito čistijo in belijo.

Obvezno signiranje hmelja.

Na podlagi zakona o zaščiti industrijske svojine je kmetijsko ministrstvo v sporazumu s trgovinskim ministrom izdelalo naredbo o obveznem signiranju hmelja. Najvažnejša določila te naredbe so:

V svrhu zaščite kakovosti hmelja, pripravljenega za izvoz, se predpisuje obvezno signiranje istega, ki se ima vršiti pri izvozu potom posebnih znakov, predvidenih v tej naredbi. V ta namen bodo morala vsa organizirana hmeljarska društva v naši državi v svrhu zaščite teh znakov ter na podlagi obstoječih zakonskih predpisov prijaviti svoje znake kot kolektivne žige pri upravi za zaščito industrijske svojine v Beogradu.

V primerih, če hmelj iz okoliša društva ni standariziran in če obstojajo razlike v kakovosti, ki se upoštevajo na inozemskih tržiščih bo ta razlika v kakovosti hmelja iz posameznih krajev označena v kolektivnem žigu dotičnega hmeljarskega okoliša.

V žigu se ima označiti leto produkcije, zato se hmelj različnih letnikov ne sme mešati in označiti kot hmelj enega letnika. Prav tako ni dovoljeno mešanje hmelja raznih okrajev. Kolektivni žig se more staviti samo na hmelj članov društva, ki je po predpisih prepariran in konzerviran. Za izvoz pripravljeni hmelj se mora istočasno plombirati in opremiti z žigom ter uverenjem, ki mora imeti vse podatke, ki so razvidni iz žiga. Uverenje izda pristojno hmeljarsko društvo in mora biti podpisano po dveh zapriseženih članih društva. Hmelj društvenih članov, ki se ne preparira in baše v skladiščih, se more plombirati in žigosati le tedaj, če je komisija ugotovila, da odgovarja predpisom o klasifikaciji hmelja.

Prav tako se vrši obvezno signiranje kvalitetnega, za izvoz pripravljenega hmelja nečlanov društva, ki odgovarja predpisom o klasifikaciji, kakor tudi pogojem za plombiranje, toda z razliko, da morajo biti znaki, s katerimi nečlani oznamujejo svoj hmelj, zaščiteni na ime njihovega podjetja pri upravi za zaščito industrijske svojine.

Denar.

g Vrednost denarja 27. t. m. Stanje večine valut je bilo stabilno. Edino italijanska lira je nazadovala, ko je italijanska vlada liro stabilizirala na zlati podlagi po nižjem kurzu. Dinar v Curihu je vedno stal na 9.18 centimov. Na ljubljanski borzi so se plačevale tuje valute kakot sledi: 1 angleški funt 276.90 Din, 1 ameriški dolar 56.68 Din, 1 holandski goldinar 22.98 Din, 1 nemška marka 13.56 Din, 1 švicar. frank 10.95 Din, 1 madjarski pengő 9.99 Din, 1 avstrijski šiling 8.01 Din, 1 italijanska lira 2.98 Din, 1 francoski frank 2.23 Din, 1 čehoslovaška krona 1.68 Din, 1 grška drahma 0.75 Din, 1 bolgarski lev 0.41 Din, 1 rumunjski lej 0.35 Din. — Prometa je bilo v zadnjem tednu na ljubljanski borzi nad 18 milijonov dinarjev.

g Italijanska lira ustaljena. Italijanski ministrski svet je z veljavnostjo od 22. t. m. ustalil liro pri tečaju 19 lir za 1 dolar (1 lira = 2.98 Din), določil na tej višini zlato pariteto in bo torej 1 zlata lira vredna 3.66 papirnatih lir (= 10.92 Din). Po tem dekretu je Banka d' Italia od tega roka nadalje obvezana zamenjati svoje bankovce z odgovarjajočo kovinsko vrednostjo. — Da je ministrski svet tako nenadoma izvedel ustalitev lire in sicer na nižjem tečaju nego je to prvotno nameraval, pomenja to, da je moral vsaj deloma upoštevati želje gospodarskih krogov, ki so zahtevali še nižji tečaj, da bi se mogla dvigniti produktivnost in izvoz. Vendar je ta popust premajhen, da bi mogel ugodno vplivati na izvoz industrijskih izdelkov. Ta ustalitev lire bo vsekakor dobro vplivala na razvoj jugoslovansko-italijanske trgovine, ker bo odstranjena negotovost in podana podlaga za normalno kalkulacijo.

Cene.

g Ljubljanska blagovna borza. V zadnjem tednu je bilo le malo prometa, ker se je konzum že prej kril za praznike. V kolikor se je prodalo blaga, so veljale cene za 100 kg pri vagonških dobavah postavljeno v Ljubljano: Pšenica baška 347.50—352 Din, sremska 345—347.50 Din, slavonska po 342.50—345 Din. Koruza baška stara po 272.50 Din, nova umetno sušena po 267.50 Din, času primerno suha po 252.50 Din. Moka baška »0g« v Ljubljani plačljivo po prejemu 500 Din. — Les: Lesna kupčija je sedaj bolj mirna. V kolikor se je prodalo blaga, veljajo cene za kubičen meter lesa postavljenega v vagon na nakladalni ali obmejni postaji. — Cene so bile: Testoni franko vagon Sušak po 520 Din, deske, smreka, jelka, na nakladalni postaji 500 Din, bukovi plohi neobrobjeni na nakl. postaji 450 Din, hrastovi neobrobjeni plohi franko vagon Sušak 1050 Din, isti obrobjeni, paralelni fko vagon meja 1325 Din, bukova drva suha na meji po 22 Din za 100 kg.

g Lesni trg. Položaj na domačem tržišču je miren. Ker se je končala gradbena doba, ni doma povpraševanja po lesu, pač pa gre nekoliko v inozemstvo. Večja podjetja lesne industrije so prešla naročila iz Madjarske, Grčije, Italije, Španije in Francije. Dosežene cene so manj zadovoljive. Na italijanskem tržišču se občuti predvsem vpliv avstrijske konkurence, deloma tudi nekak gospodarski bojkot, ki ga hoče Italija uvesti proti naši državi. Ta bi znal imeti slabše posledice za Italijo nego za našo državo.

g Tržišče hmelja. Na nürnbergskem hmeljskem tržišču je kupčija mirna, cene nespremenjene. Za izbran haller-tauski hmelj je bila dosežena izjemna cena 315 mark za 50 kg (82.50 Din za kg). V Savinjski dolini se prilike še niso zboljšale, pač pa deloma še poslabšale. Cene za dobro blago se gibljejo med 20—25 Din. V zadnjem času se je kupilo več partij celo samo po 15 Din za kg. Res čudno je, da se tukaj držijo cene, ki niso v nikakem razmerju s svetovnimi cenami.

Hmeljarsko društvo bi moralo dognati vzroke tega nerazmerja cen. — Bačko tržišče ne kaže posebnih sprememb. Hmelj se plačuje od 5—35 Din za kg. Vendar je kupčija v splošnem bolj mrtva.

g Tržišče s kožami. Na tržišču sirovih kož je kupčija čvrsta. Ker tvornice usnja obratujejo sedaj zopet v polnem obsegu, je povpraševanje znatno in so tvornice primorane pristati na višje cene. Za kg notirajo: lahke goveje kože, do 30 kg teže, po 20 Din, težke po 22 Din, telečje kože 27 do 28 Din, brez glave s kratkimi nogami po 34—35 Din kg. Na tržišču usnja so cene zaenkrat ostale nespremenjene. Plačuje se za kg: vaš-polovice 53—57, težke 58—60 Din, kruponi lahki 66—69, težki 71 do 75 Din, vratovi lahki 38—42, težki 36 do 38 Din, kravine rjave 88—95 Din, črne 85—95 Din, pitlingi rjavi 108—120, črni 102—114 Din za kvadrat, kravji boks 15.50 do 20.95 Din, telečji boks 17.50—25 Din.

g Vinska trgovina. Vinska kupčija v Sloveniji je v splošnem dovršena, kajti v prvih rokah je le malo več vina. Večje trgovine in gostilničarji so se že založili. Cene, ki so se v zadnje plačevala za letošnji pridelek, so se vrtele od 8—10 Din. Izjemno dobra sortna vina so se plačevala po 12—14 Din.

Živina.

ZIVINA.

g Živinski sejem v Mariboru. Na ta živinski sejem je bilo prignanih: 8 konj, 12 bikov, 131 volov, 524 krav, 4 teleta, skupaj 739 glav. Povprečne cene za kg žive teže so bile: debeli voli 8—8.50 Din, poldebeli 7—7.50 Din, vprežni voli 6.25 do 7 Din, bikl za klanje 6—7.25 Din, klavne krave debele 7—8.25 Din, plemenske krave 6—6.75 Din, krave za klobasarje 3.75 do 4 Din, molzne in breje krave 5—6 Din, mlada živina 7—8 Din. Prodanih je bilo 279 komadov, od teh 42 za izvoz v Avstrijo. Mesne cene so bile: goveje meso 10—18 Din, telečje 15—22.50 Din, svinjsko 17 do 27.50 Din. Kupčija je bila srednja.

g Prašičji sejem v Mariboru. Zaradi nudodnega vremena je bil dogon prav slab in je znašal samo 86 prašičev, med katerimi ni bilo nobenih 5—6 tednov starih. Povprečne cene so bile: 7—9 tednov stari 180—200 Din, 3—4 mesece stari 350 do 400 Din, 5—7 mesecev 450—480 Din, 8 do 10 mesecev 550—650 Din, 1 leto 1000 do 1200 Din komad. Za kg žive teže se je plačevalo 10—11.50 Din, mrtve teže 15—17 Din. Prodalo se je 52 komadov.

g Zaklana živina v l. 1926. Po statistiki kmetijskega ministrstva je bilo v letu 1926 zaklane živine: 14.047 bikov, 107.050 volov, 31.994 juncev, 123.074 krav, 53.095 junic, 317.768 telet, 661 bivolov, 362 bivolic, 450.278 ovac, 676.880 jancev, 205.546 jarcev, 93.882 koz, 593.096 svinj, 92.402 prašičev in 1453 konj.

Darila za Novo leto

po znižanih cenah: rokavice, nogavice, žepni robel, kravate, fino damsko triko perito, dišeča mila, torbice, čipke — pri

Josip Petelinc, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika

Razno.

g Vinska razstava in sejem v Ljutomeru. V dneh 6. in 7. januarja 1928 priredijo ljutomerski vinogradniki v dvorani predsednika gostilničarske zadruga Julija Strasserja vinsko razstavo in vinski sejem. Razstava je namenjena predvsem ljutomerskim vinogradnikom v svrhu čim boljšega spoznavanja in negovanja svojega vinskega pridelka, vinski sejem pa v dosego čim večjih stikov z vinskimi odjemalci, ki so navajeni na izborna ljutomerska vina. Za drugi dan razstave je določeno nazorno predavanje o vinogradih in sadnih škodljivcih s filmom po ameriškem vzoru, kar bo za vse posetnike zanimivo. Da se obisk te razstave omogoči čim širši publiki, je razstavni odbor določil vstopnino s katalogom in kupico vred samo na 10 Din.

g Soboslikarski tečaj v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbob, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani namerava prirediti skupno z umetniško šolo »Probudo« šolski odsek, enomesečni celodnevni soboslikarski tečaj za ljubljansko oblast, ki bi se pričel s 16. januarjem 1928. V tečaju bo poučeval g. prof. Saša Šantel teoretične predmete, praktičen pouk bo pa prevzel slikarski mojster g. Josip Božič. Vsi zainteresirani naj prijavijo svojo udeležbo pri Uradu za pospeševanje obrti, Ljubljana, Krekov trg 10-I., najkasneje do 12. januarja 1928.

g Tečaj Urada za pospeševanje obrti kraljevine SHS v Ljubljani. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je nakazala Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani večji prespevek, s katerim mu je, vsled izčrpanja uradovega kredita, omogočila prireditve čevljarskih prirojvalnih tečajev na Vranskem in v Kamniku. Oba tečaja se bosta vršila zaporedno po novem letu. Nadalje bo priredil Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani damski in moški krojaški prirojvalni tečaj. Interesenti — mojstri in mojstrice, pomočniki in pomočnice — naj prijavijo svojo udeležbo ustmeno ali pismeno v pisarni urada, Ljubljana, Krekov trg št. 10-I. O pričetku tečaja bodo vsi udeleženci pravočasno obveščeni.

Jablana.

(Nadaljevanje.)

Marsikateri od teh poznejših preprirov se je že davno srečno ali nesrečno končal, pravda o jablani pa se je vlekla brez konca naprej kakor kača. Ne vem, kaj je bil vzrok tej zavlačitvi, ali je mogoče ta prepri postal lastnina posestva, ali pa je strli na poti njegovega pravičnega poteka kak dokaz, ki ga ni bilo mogoče doprinesti — ne vem, ne razumem se na te stvari. Gotovo pa je to, da je Prohazka dosedaj pri vsakem obisku vprašal: »Kako daleč pa smo, prosim, z jablano?« Kmalu bo dokazovanje končano, mu je odgovoril od dvetnik. — »Naj stane kar hoče, — le nprite ji mnogo stroškov.«

Ni bilo čudno, da je želel dobri Prohazka svoji sosedu vse najslabše. Kot vdovec brez otrok in posestnik lepega grunta

bi lahko užival popolno zemsko srečo, ako mu ne bi zla usoda namerila za soseda baš Brhcabko. Ta mu je v resnici grenila življenje. Na treh straneh je mejilo njegovo posestvo na njeno, toda to ni bil iskren objem ljubezni sosedov, temveč objem lačne zveri, ki steza svoje smrt prinašajoče kremplje po svoji žrtvi. Meje tega posestva niso tvorile mirne, mrtve črte, temveč predmet, od vseh strani poželjivo napadan. Mejniki so vzbudili sumnjo, da se od leta do leta pomikajo naprej. Da, celo hiša sosedu Brhcabke, z lepo gostilno se je zdela Prohazki kot da se steguje proti njegovemu posestvu, njeno ostrejšje, kot da se mu zaničljivo posmehuje in njene buče silijo v njegov vrt.

Jaz seveda ne vem, kdo je bil v tem slučaju ovca in kdo volk; toda gotovo je, da je del pisarne sprejemal Prohazkova opisovanja položaja z dvomljivim smehljajem. Ta smeh tudi tedaj ni izginil, ko je Prohazka svečano prisegel, da ga bo nemirna soseda privedla tako daleč, da bo prodal svoje posestvo ter se izselil kam v Rusijo ali Ameriko. Teh neprestanih preprirov da je že preko ušes sit, ta ženska da je pravi satan, ki ima na vesti predčasno smrt svojega moža in lahko bi povedal o njej stvari, da bi se človeku ježili lasje.

Medtem je sledila pravda pravdi. Šele nedavno je bil tram, ki ga je predrzna soseda za dobro ped pomaknila v ozračje Prohazkovega posestva, sodnijskim potom srečno zopet pomaknjen na prejšnje mesto in že je vložil Prohazkov zastopnik novo tožbo radi motenja posesti, ki jo je povzročilo nasilno izruvanje dveh drogov neke ograje. Začel je zadevo vedno s tem, da je napravil na sredo pole piko z besedami: »Tu stoji torej jablana —»

»Je stala,« ga je popravil, kakor že večkrat prej, Matija Prohazka.

Pripomniti moram namreč, da nesrečna jablana ni dočkala konca pravde. V neki viharni noči je izginila z zemeljskega površja od strele zmleta, svečano in lepo kakor bleščeč meteor. To pa ni niti najmanj vplivalo na pravdo, ki je šla brezbrizno preko podrtga, ožganega drevesa svojo počasno, svečano pot. Za njo je jablana še vedno stala, za njo je zelenela, cvetela in rodila kisel sad — quod non est in actis, non est in mundo!

Nekaj dni po vložitvi te tožbe, se je Prohazka zopet pokazal v pisarni:

»Tožba je že vložena,« ga je nagovoril njegov pravni zastopnik. »Ali ste preskr-

* Kar ni v spisih, tega ni na svetu.

beli za to, da se ne bo nihče dotaknil stvari?«

»Drogova ležita tako, kot sta padla.«

»Dobro. Gre za to, da bo dobila komisija pri ogledu na licu mesta čim najbolj verno sliko o motenju posesti.«

(Toda pri tej stvari je neka neprijetnost, gospod doktor.«

»Kakšna pa?«

»Skozi odprtino v ograji — veste — prihajajo kokoši v celih jatah z njenega dvorišča na moj vrt in mi delajo velikansko škodo. Moja ranjka žena je imela zelo rada perutnino in tudi jaz rad gledam rumenkaste goske, pegaste piške, ki se gnetejo okoli stare kokoši. Toda Brhcabka pa tudi tu ne pozna meje.

Njeno dvorišče je pravi perutninski hlev. Vse križem se gnetejo petelini, koprni, kokoši, purani in gosi. A ona jih ne goji radi zabave ali dobička, ne, ampak samo zato, da me do smrti jezijo od zgodnjega jutra do poznega večera s svojim vpitjem in kokodakanjem, da zahajajo preko ograje v moj vrt, mi ga pustošijo, da se Bogu usmili.

Izredno veliko truda

si prihranite, ako pri pranju uporabljate samo MILO »GAZELA«.

Kako je kmet udarjen pri cenah.

Gospodarska in socialna slika. — Napisal Fran Erjavec.

(Nadaljevanje.)

Pridelki			Potrebščine		
Vrsta	Enotna cena		Vrsta	Enotna cena	
	1. 1923 v kronah	1. 1926 v dinarjih		1. 1923 v kronah	1. 1926 v dinarjih
pšenica	0.21	3.50	6.600	testenine	0.60 11.— 7.300
rž	0.17	2.70	6.300	kava	2.50 62.— 9.900
ječmen	0.16	2.40	6.000	kavina primes	0.36 20.— 22.200
ajda	0.22	3.50	6.300	sladkor	0.72 16.— 8.900
koruza	0.18	2.20	4.800	riž	0.16 9.— 22.500
fižol	0.30	4.25	5.600	olje	1.44 20.— 5.600
krompir	0.05	1.50	12.000	sol	0.22 3.— 5.500
zelje	0.03	0.75	10.000	petrolej	0.38 7.— 7.400
deteljno seme	1.30	30.—	9.200	klobuk	3.— 100.— 13.000
seno	0.70	1.—	5.700	čevlji	13.— 250.— 7.700
vino	0.40	7.—	7.000	hlačovina	2.— 40.— 8.000
jabolka	0.07	3.—	17.100	polvolneno bl.	1.60 56.— 14.000
hruške	0.10	5.—	20.000	volneno blago	3.50 180.— 20.500
govedo	0.85	7.—	3.300	kontenina	0.80 13.— 6.500
prašiči	0.95	10.—	4.100	kambrik	0.90 17.— 7.500
okr. smrek. les	30.—	210.—	2.800	podk. železo	0.24 3.50 5.800
bukova drva	14.—	125.—	3.600	Tomsova šindra	0.07 1.42 8.100
okr. hrastov les	46.—	400.—	3.500	mezda kosca	2.— 25.— 5.000

Slabo gospodarsko politiko države nam jasno izpričuje dejstvo, da so zadnja leta stalno naraščali vsi davki, dočim je cena kmetijskih pridelkov — padala. Še očitneje nam kaže za kmetiški stan slabo državno gospodarsko politiko dejstvo, da so se cene kmetijskih potrebščin napram predvojni dobi bolj povečale, nego pa cene pridelkov, kar je

seveda nujno moralo vplivati tudi na izdatno poslabšanje njegovega gospodarskega položaja. To nam nazorno kaže naslednja razpredelnica:

Potrebščine			Pridelki				
Vrsta	Enotna cena v dinarjih		Torej so je znižala za %	Vrsta	Enotna cena v dinarjih		Torej so je znižala za %
	poleti 1. 1923	poleti 1. 1926			poleti 1. 1923	poleti 1. 1926	
sol	4.—	3.—	25.—	pšenica	4.60	3.50	24.—
olje	25.—	20.—	20.—	koruza	3.25	2.20	32.3
kava	70.—	62.—	11.2	fižol	6.—	4.25	29.2
sladkor	20.—	16.—	20.—	krompir	1.75	1.25	28.—
petrolej	7.—	7.—	—	zelje	2.50	0.75	70.—
čevlji	325.—	250.—	23.1	sadje	4.—	3.50	12.5
polvolneno bl.	70.—	56.—	20.—	vino	10.—	7.—	30.—
bombaževina	19.—	17.—	10.6	goveja živina	13.—	7.—	46.2
podk. železo	7.—	3.50	50.—	prašiči	25.—	10.—	60.—
kalijeva sol	1.50	1.60	—	okr. smrek. les	325.—	210.—	35.4
mezda kosca	25.—	25.—	—	bukova drva	175.—	125.—	28.6

Iz tega pregleda prav jasno vidimo, da so se cene kmetovih skoro vseh potrebščin napram predvojnimi časom mnogo bolj dvignile nego pa cene njegovih pridelkov. Posledica tega je, da ima kmet razmeroma manjše dohodke in večje izdatke, nego jih je imel pred vojno, zaradi česar seveda tudi gospodari mnogo težje. Če pa pomislimo, da so razen tega tudi davki razmeroma večji, nego so bili pred vojno, je jasno, da vodi to le v — polom našega kmetijstva.

Isti pojav opazujemo tudi v samih povojnih letih. Draginja, oziroma razvrednotenje našega denarja je doseglo svoj višek 1. 1923. Od tedaj so cene nekoliko padle in se 1. 1926. nekako ustalile, a zopet na škodo kmeta, kakor nam kaže sledeča razpredelnica.

Od 1. 1923. so torej padle cene kmetijskih pridelkov prav znatno bolj nego njegovih potrebščin, a davki so se pa celo občutno povečali, iz česar jasno sledi, da gre gospodarski položaj našega kmeta tudi v samih povojnih letih vedno bolj na slabše.